

Den 7. april 2003 foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere i tilslutning til inspektionen af Arresthuset i Silkeborg inspektion af detentionen i Silkeborg. Jeg foretog samtidig en inspektion af politistationens venterum.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Politimesteren i Silkeborg og Justitsministeriet med henblik på at myndighederne kunne fremkomme med eventuelle bemærkninger vedrørende de faktiske forhold som beskrevet i rapporten. Politimesteren har ved brev af 6. juni 2003 meddelt at han ikke har bemærkninger til den foreløbige rapport. Justitsministeriet har ikke fremsendt bemærkninger.

1. Retningslinjer mv. for indretning af venterum

Den 6. november 2002 besvarede Rigspolitichefen mit spørgsmål om hvorvidt der findes regler om indretning af venterum i politiets lokalemasse (jf. den generelle sag om dette spørgsmål (Rigspolitichefens j.nr. 2002-010-183; mit j.nr. 2002-3097-618 PH)). Rigspolitichefen henviste som svar til Justitsministeriets vejledning om indretning af nye politibygninger (august 1992).

I vejledningen er der fastsat retningslinjer (også) for indretning af venterum. I forordet til vejledningen er (bl.a.) anført følgende om vejledningens anvendelsesområde og retningslinjernes karakter:

”Justitsministeriet finder det væsentligt at fremhæve retningsliniernes vejledende karakter, herunder at vejledningen alene tager sigte på egentligt nybyggeri. Justitsministeriet finder dog, at de principper, der kommer til udtryk, også efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forbindelse med ombygningsarbejder i politiets eksisterende lokalemasse.”

Vejledningen indeholder følgende retningslinjer om indretning af venterum mv.:

”Venterum for anholdte.

Rummene, der anvendes til kortvarigt ophold, grupperes om et fælles forrum af en rimelig størrelse. Fra forrummet skal være adgang til et toilet.

Et venterum skal have en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m². Dagslysadgang er ikke påkrævet, men i givet fald skal vinduerne være sikrede i klasse B 3.

Bygningsdele:

Vægge og lofter:

- skal være glatte, brudsikre og uden fremspring og fuger
- skal være brudsikre
- skal have en luftlydisolation på minimum R_w 53 dB.

Døre:

- skal, ligesom dørkarmen, være i brudsikkert materiale og skal fastgøres meget solidt
- skal være udadgående, også fra forrum
- beslås kun på ydersiden med greb, cylinder og 2 stk. svære skudrigler
- forsynes med dørspion/inspektionslem.

Gulvbelægning:

- skal være linoleum eller vinyl uden samlinger
- evt. fodlister må ikke kunne demonteres uden værktøj.

Installationer:

Varmeanlæg:

- såfremt rummene kræver særskilt opvarmning, skal dette ske i form af gulvvarme eller luftvarme, således at synlige installationer undgås.

Ventilation:

- 8 x luftskifte/time.

El-anlæg:

- afbryderne for rumbelysning skal være 2-polede og anbragt uden for rummene.

Den ene pol skal tænde en rød lampe anbragt på gangen uden for afsnittet. Lampen skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere rum er i brug.

Svagstrømsanlæg:

- samtale/lytteanlæg med specialudført kaldetryk (berøringskontakt) indbygget i væg
- røgmelder indbygget i udsugningsarmatur
- i loftet indbygges specialarmaturer for belysning, samtaleanlæg, indblæsning og udsugning. Minimum indbygningshøjde: 35 cm.

Fast inventar:

- i hvert rum monteres en solid bæk i rummets bredde med fast forstykke til gulv.”

Vejledningen har ikke direkte betydning for min inspektion af venterum på politistationer der er opført/ombygget før vejledningen blev udsendt i 1992, men visse af de principper der ligger til grund for vejledningens retningslinjer, har betydning for vurderingen af om forholdene i venterummene er acceptable. Dette gælder f.eks. principperne for retningslinjerne vedrørende anvendelsen af (visse) bygningsdele.

Europarådets komité til forebyggelse af tortur (torturkomitéen) aflagde besøg i Danmark fra den 28. januar til den 4. februar 2002. I besøget indgik bl.a. indretningen og anvendelsen af venterum. I komitéens rapport er under pkt. 10 anført følgende:

”10. Although the cells at Horsens Police Headquarters offered satisfactory conditions of detention, the same cannot be said about the holding rooms of the Criminal Investigation Police, which were already criticised by the CPT following its 1996 visit (cf. CPT/Inf (97) 4, paragraph 22). Two of the rooms were small (2.8 m²), had no access to natural light or ventilation and were wired to equipment that played loud music when the lights were switched on (i.e. whenever detained persons were being held in them). Those rooms were claustrophobic and generated an unacceptably intimidating atmosphere. The two other holding rooms at Horsens were of an adequate size (6 m²) and had

some access to natural light and ventilation; however they were dirty and the walls were in need of painting.

The CPT recommends that the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police – and any other similar holding facilities in Denmark – be withdrawn from service. Steps should also be taken to ensure that all detention facilities, including the two larger holding rooms at Horsens, are kept in a satisfactory state of cleanliness and repair.”

Rapporten er fremsendt til de danske myndigheder den 14. august 2002 til bemærkninger. Jeg har i den ovenfor nævnte generelle sag om indretning af venterum anmodet Justitsministeriet om at fremsende en kopi af ministeriets svar til komitéen. Jeg har ikke modtaget underretning om dette svar.

2. Venterummene på politistationen i Silkeborg

Ordenspolitiet og kriminalpolitiet i Silkeborg råder over henholdsvis to og et venterum. Ordenspolitiets venterum er placeret på 1. sal i politistationen (lokalet som ligger tættest på vaghavendes kontor, kalder jeg i det følgende venterum nr. 1 og det næste venterum nr. 2. Kriminalpolitiets venterum er placeret på stationens 2. sal. Venterummene er indrettet i 1977.

2.1. Ordenspolitiets venterum

Ordenspolitiets venterum måler begge 161 x 240 cm. Lokalerne er placeret ved siden af hinanden, direkte ud til stueetagens fordelingsgang og er således ikke grupperet om et fælles forrum med adgang til toilet som nye venterum ifølge vejledningen skal være.

Venterummene opfylder ikke vejledningens retningslinjer om en minimumsstørrelse på 6 m². Henset til tidspunktet for politistationens opførelse giver dette mig dog ikke i sig selv anledning til bemærkninger.

Døren til det venterum som ligger tættest på politistationens ekspedition åbner udad. På dørens udvendige side er der tre skudrigler.

Døren til det andet venterum åbner indad, har indvendigt placerede hængsler og ingen udvendige skudrigler.

I begge døre er der en dørspion.

De indvendigt placerede hængsler udgør en vis risiko idet der på dem kan fastgøres genstande som er egnede til selvmordsforsøg. Jeg henstiller at politimesteren foranlediger at døren bliver vendt, eller at problemet bliver løst på anden vis.

Jeg henleder politimesterens opmærksomhed på at det forhold at dørene åbner indad også kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem for personalet på politistationen.

I begge venterum er der en blåmalet jernbænk. Bænkene er placeret op mod lokalernes sidevægge. Bænkene er fastmonterede på lokalernes vægge og har ikke fast forstykke.

Jeg går ud fra at bænkenes bestanddele ikke kan demonteres uden brug af værktøj, ved spark eller på anden måde.

Venterummene har hvide vægge og mørkegrå, melerede linoleums-gulve. Der er ikke samlinger i gulvene. Gulvene danner en sokkelkant op ad væggene. Der er hvide gipspladelofter.

I begge venterum er der ved siden af døren en kaldeknop. Kaldeanlægget blev afprøvet under inspektionen og fungerede uden problemer.

Rummene oplyses af en lampe i loftet. Afbryderne til lamperne er placeret udenfor lokalerne.

Jeg beder politimesteren undersøge om skærmene på de ikke-indbyggede loftslamper er brudsikre således at de ikke udgør nogen risiko for at blive brugt i forbindelse med selvmordsforsøg.

Venterummene bliver opvarmet af radiatorer som hænger på væggen under bænke. Rundt om radiatorerne er der spændt en bred metalrem/bræmme der i hver side er fastgjort med bolte. Radiatoren i venterum nr. 2 manglede en termostat.

Radiatorerne er således synlige, men henset til både tidspunktet for etableringen af venterummene og til at de fremstår som forsvarligt fastgjort, foretager jeg ikke noget i den anledning.

Jeg går dog ud fra at radiatoren i venterum nr. 2 forsynes med termostat.

Der er ikke etableret elektrisk ventilation i venterummene. I lofterne findes en lille ventilationsrist med et forholdsvis fintmasket trådnet

for. Der er en meget smal revne mellem dør og gulv som der ikke kommer meget luft igennem.

Der er vinduer i endevæggen. I det ene lokale er vinduet blændet.

Jeg henstiller at politimesteren etablerer elektrisk ventilation eller anden form for udluftning i venterummene. Jeg henviser til at rummene er små, de nye retningslinier for indretning af venterum og torturkomitéens ovennævnte anbefaling.

Der findes ikke brandmeldere i venterummene.

Jeg henstiller at politimesteren foranlediger at venterummene bliver forsynet med brandmeldere.

Der er ikke erindringslamper uden for venterummene.

Henset til tidspunktet for indretningen af venterummene giver dette mig ikke anledning til bemærkninger.

Ordenspolitiets venterum fremtrådte vedligeholdte og var rengjorte.

2.2. Kriminalpolitiets venterum

Også kriminalpolitiets venterum ligger direkte ud til et gangareal og er således heller ikke placeret i forlængelse af et forrum. Venterummet måler 154 x 240 cm.

Jeg henviser til det jeg har anført oven for om størrelsen af venterummene.

Døren til rummet åbner indad. Døren er forsynet med en dørspion.

Jeg henviser til det som jeg har anført oven for om den risiko som indvendige dørhængsler kan udgøre for både tilbageholdte og personale.

Også i dette venterum er der en blåmalet jernbænk som er placeret op mod lokalernes sidevægge og fastmonteret på lokalets vægge. Heller ikke denne bænk har fast forstykke.

Jeg går ud fra at heller ikke denne bænks bestanddele kan demonteres uden brug af værktøj, ved spark eller på anden måde.

Væggene og gulvet i rummet har samme farve som i ordenspolitiets venterum. Også her er der hvide gipspladelofter.

I venterummet er der en kaldeknop. Kaldeanlægget blev afprøvet under inspektionen og fungerede uden problemer.

Rummet oplyses af en lampe i loftet.

Jeg henstiller at politimesteren også får undersøgt om denne lampe udgør en sikkerhedsmæssig risiko, jf. ovenfor.

Venterummet bliver opvarmet af en radiator som hænger på væggen under bænken. Rundt om denne radiator er der ikke spændt en sådan bred metalrem/bræmme som radiatorerne i ordenspolitiets venterum er fastgjort med.

Også denne radiator fremstod forsvarligt fastgjort og giver mig derfor ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Der er hverken elektrisk ventilation eller brandmelder i venterummet.

Jeg henstiller at politimesteren også i dette lokale foranlediger at der bliver etableret ventilation eller anden form for udluftning samt brandmelder.

I loftet er der en ventilationsrist som mangler to skruer.

Jeg gjorde opmærksom herpå under inspektionen, og jeg går ud fra at der kommer nye skruer i de to skruehuller.

Der er ikke erindringslampe uden for venterummet.

Henset til tidspunktet for lokalernes indretning giver dette mig som oven for anført ikke anledning til bemærkninger.

På lokalets endevæg er der et vindue med uigennemsigtigt/blændet glas. Vinduet har store indvendige hængsler.

Hængslerne gør det muligt at fastgøre genstande der kan anvendes ved selvmordsforsøg. Jeg henstiller derfor at politimesteren sørger for at disse hængsler bliver fjernet.

2.3. Venterummenes anvendelse

I sit svar af 6. november 2002 i ovennævnte generelle sag om indretning af venterum har Rigspolitichefen oplyst følgende om politiets anvendelse af venterum:

”Venterummene på landets politistationer anvendes til anholdte personers kortvarige ophold i forbindelse med, at de pågældende afventer en nærmere afhøring.

Endvidere anvendes venterummene til kortvarige ophold i forbindelse med politiets fremstilling af personer for fogedretten, ligesom vidner, der efter rettens bestemmelse skal afhentes af politiet, i nogle tilfælde kortvarigt anbringes i venterum, såfremt de ikke kan fremstilles i retten øjeblikkeligt med henblik på indenretlig afhøring.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at detentioner i nogle tilfælde anvendes som venterum, efter at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om venterumsanbringelsen undtagelsesvist kan ske ved anbringelse i detentionen og dette i øvrigt er i overensstemmelse med den anholdtes ønske. Der henvises i den forbindelse til ombudsmandens j.nr. 2000-3783-618 og 2000-3011-618 vedrørende inspektionen af detentionerne på Københavns Politis Station 2 og Kalundborg Politigård.”

Det blev under inspektionen oplyst at ordenspolitiet i Silkeborg stort set altid bruger venterummene ganske kortvarigt. Der er tale om en ekstrem situation hvis ophold i venterummene strækker sig fra 3 til 4 timer, normalt er opholdene betydelig kortere. Det blev desuden oplyst at man havde talt om at den gennemsnitlige opholdstid i venterummene skal gøres endnu kortere.

Kriminalpolitiets venterum bliver sjældent brugt, og i de få tilfælde det anvendes, er der altid tale om ophold af kort varighed, blev det oplyst under inspektionen.

På baggrund af det oplyste finder jeg det ikke nødvendigt at anmode om mere specificerede oplysninger om varigheden af de enkelte anbringelser.

3. Opfølgning

Jeg beder politimesteren om at underrette mig om resultatet af mine henstillinger oven for under punkt 2.

Jeg beder om at politimesterens oplysninger mv. tilbagesendes gennem Justitsministeriet således at ministeriet kan komme med bemærkninger hertil.

4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Silkeborg, Justitsministeriet, Rigspolitechefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef